

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет сценічного мистецтва

Кафедра майстерності актора

**КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА ПЛАСТИЧНОГО ВИХОВАННЯ АКТОРА:
РИТМІКА**

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності
026 «Сценічне мистецтво»,
ОП «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно»

Харків – 2023

УДК 793.32:792.028.3](073)

К 63

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 7 від 21.02.2023 р.)

Рецензенти:

Мізяк В. Д., кандидат мистецтвознавства, ст. викладач кафедри майстерності актора Харківської державної академії культури

Хуторська А. Й., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри сценічної мови Харківсько-національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського

Укладач:

Н. М. Ігнат'єва, викладач

К 63 Комплексна система пластичного виховання актора. Ритміка : прогр. та навч.-метод. матеріали до курсу для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, спец. 026 «Сценічне мистецтво» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т сцен. мистецтва, Каф. майстерності актора ; [уклад. Н. М. Ігнат'єва]. — Харків : ХДАК, 2023. — 18 с.

Навчальний курс «Комплексна система пластичного виховання актора: Ритміка» забезпечує формування теоретичних знань і практичних навичок з пластичної виразності актора. Курс розроблено для професійної підготовки акторів.

Для викладачів та студентів-бакалаврів спеціальності 026 «Сценічне мистецтво».

УДК 793.32:792.028.3](073)

© Харківська державна академія культури, 2023 р.

© Н.М. Ігнат'єва, 2023 р.

ЗМІСТ

Загальна інформація про дисципліну.....	4
Анотація дисципліни	4
Політика дисципліни.....	8
Тематика практичних занять	9
Методичні рекомендації до практичних занять	11
Самостійна робота	13
Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів	13
Перелік питань для самоконтролю студентів.....	14
Засоби оцінювання та методидемонстрування результатів навчання	14
Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	16
Рекомендовані джерела інформації	16

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1	Назва дисципліни	Комплексна система пластичного виховання актора: Ритміка
2	Викладач	Ігнат'єва Наталія Михайлівна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	nataliia_ihnatieva@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
5	Рік підготовки	1
6	Семестр	1,2
7	Лекції (год.)	–
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	73
9	Самостійна робота (год.)	152
10	Індивідуальна робота (год.)	–
11	Кількість кредитів	7,5
12	Загальна кількість годин	225
13	Види поточного контролю	усне опитування, перевірка виконаних практичних завдань
14	Вид підсумкового контролю	іспит (2 семестр)

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Комплексна система пластичного виховання актора: Ритміка» покликана допомогти студентам усвідомити значення ритму на сцені та оволодіти вмінням працювати у різних темпо-ритмах, надати базові знання та принципи роботи з власним тілом, навчити їх знаходити потрібне ритмічне самопочуття відповідно зі сценічним завданням.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

«Комплексна система пластичного виховання актора: Ритміка» – обов'язкова навчальна дисципліна, яка є частиною загальної системи викладання фахових дисциплін, для виховання та різнобічного гармонійного розвитку фахівців спеціалізації «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно».

Набуті знання та уміння можуть бути використані при вивченні дисциплін «Танок», «Основи сценічного руху», «Основи сценічного бою, фехтування», а також дисциплін «Основи вокального виконавства», «Сценічна мова», «Майстерність актора».

2.3. Мета вивчення дисципліни – забезпечення набуття студентами ключових фахових компетентностей з освітньої програми «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно», формування теоретичних знань і умінь щодо особливостей пластичної виразності актора, розкриття аспектів відчуття власного тіла та вміння координувати рухи, формування навичкилогічно, послідовно та самостійно вибудовувати дію відповідно отриманому завданню.

2.4. Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіння вмінням пластично вирішувати образ через характер супроводжуючого музичного твору, активно та емоційно сприймаючи музику, відчуваючи музичну інтонацію;
- створення еталону постави та ходи;
- створення мовно-рухової координації;
- виховання професійних якостей, таких як увага, моторна пам'ять, максимально зосередження уваги, цілеспрямованість в дії, наполегливість, витривалість, спритність, сила, гнучкість та рухливість, швидкість реакції та координація тілесного апарату актора;
- виховання здібностей підкоряти свою фізичну поведінку загальному ритму, зберігаючи при цьому індивідуальність;
- виховання вміння спілкуватися з одним партнером або з групою партнерів;
- виховання та удосконалення ансамблевої погодженості рухів під час колективного виконання;
- постійне удосконалення орієнтування фізичного апарату у часі та просторі;
- формування вміння працювати свідомо та самостійно;
- удосконалення рухової культури майбутніх акторів;
- оволодіння відчуттям власного тіла, коли воно підкоряється необхідній дії;
- розвиток влучності та точності рухів;
- навчання виразній дії на сцені.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

У студентів мають бути сформовані наступні загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність орієнтуватися у предметній області та розумітися на професійній діяльності.
- Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.
- Здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань.
- Здатність планувати та управляти власним часом.

- Здатність використовувати навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості.
- Здатність к адаптації до нових ситуацій, переоцінці накопиченого досвіду, аналізу своїх можливостей.
- Здатність працювати в театральному колективі.

Професійні компетентності:

- Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- Здатність до професійної мобільності та уміння адаптуватися до нових завдань.
- Здатність до самоорганізації, критики та самокритики.
- Здатність застосовувати фахові знання на практиці.
- Здатність визначати індивідуальні потреби.

У студентів мають бути сформовані наступні фахові компетентності:

- оперувати специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, акторсько-виконавськими) при створенні та демонстрації сценічного образу;
- вільно орієнтуватися в напрямках, стилях, жанрах світового й українського сценічного мистецтва;
- орієнтуватися в історії різних видів мистецтв, розуміти можливість їх застосування при створенні повноцінного художнього образу персонажу в сценічному творі (проекті);
- розуміти та оцінювати актуальність сценічного твору в контексті культурно-мистецьких процесів;
- здійснювати вибір художнього твору (з подальшим його аналізом) для показу (демонстрації); визначати спосіб його інтерпретації;
- генерувати ідеї та здійснювати інтерпретацію сценічного образу (дійової особи вистави).

Уміння:

- вірно розуміти завдання, що перед ними ставляться, на основі отриманої від викладача вербальної інформації, без додаткової демонстрації викладачем рухів;
- вірно виконувати на практиці отримане завдання за відведений період часу;
- запам'ятовувати (тобто фіксувати) отримане завдання та самостійно працювати над вдосконаленням техніки його виконання;
- застосовувати отримані знання у практичній діяльності;

- працювати в різних темпах (повільному, помірному, швидкому) та вільно переходити від одного до іншого;
- орієнтуватися у часі, просторі та ритмі, знаходити своє місце у просторі сцени;
- підкоряти свою поведінку загальному ритму, координувати рухи ніг та рук;
- контролювати своє м'язове напруження та знімати зайве напруження м'язів;
- поєднувати мову або вокал з рухом.

Комунікація.

- надавати фахівцям і нефахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі професійної діяльності;
- розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни.

Автономія та відповідальність.

Випускник програми повинен бути відповідальним за розвиток професійногоснання і практик, зокрема:

- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися упродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театального мистецтва;
- бути здатним самостійно виконувати творчі завдання.

У результаті навчання студенти повинні:

- набути концептуальні знання, включаючи певні знання сучасних досягнень в сценічному мистецтві та виробництві;
- вміти критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності;
- вільно володіти основними положеннями теорії майстерності актора та професіональною термінологією.

3. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не виконання всіх зазначених завдань, до екзамену здобувач не допускається; пропущені заняття мають бути відпрацьовані (всі практичні завдання повинні бути виконані).

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки під час усного опитування та списування у ході контрольних робіт, на іспиті. **Норми академічної етики:** дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; використання гаджетів заохочується лише при дистанційній роботі.

3.3. Програма навчальної дисципліни:

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	усього	лек.	пр.	с.р.
1	2	3	4	5
Розділ 1				
Тема 1.Засоби музичної виразності.	11		3	8
Тема 2.Ритмічний малюнок. Такт.	20		6	14
Тема 3.Еталон постави та ходи.	22		8	14
Тема 4.Координація рухів.	24		8	16
Тема 5. М'язова свобода.	28		8	20
Разом за розділом 1.	105		33	72
Розділ 2				
Тема 6. Уміння орієнтуватися у часі і просторі.	30		10	20
Тема 7.Канон в русі.	30		10	20
Тема 8.Ансамблева погодженість в русі.	30		10	20
Тема 9. Мовно-рухова координація.	30		10	20
Разом за розділом 2	120		40	80
Усього годин	225		73	152

4. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1: Засоби музичної виразності

Тема: Засоби музичної виразності

Мета: З'ясувати, що належить до засобів музичної виразності та до елементів музичної мови. Навчитися їх розпізнавати в музичних творах.

Завдання:

1. Прослуховування музики.
2. Розбір засобів музичної виразності.
3. Асоціативне, образне та емоційне сприйняття музичних творів.
4. Стислий образний та змістовний аналіз музичних творів.
5. Вправи на утримання метру.
6. Вправи на відчуття музичних тривалостей.

Тема 2: Ритмічний малюнок. Такт

Тема: Ритмічний малюнок. Такт.

Мета: Розібратися що таке ритмічний малюнок, такт.

Завдання:

7. Написати прості ритмічні малюнки у розмірах 2/4, 3/4, 4/4, 6/4.
8. Відплескувати у долоні ці ритмічні малюнки.
9. Виконати їх крокуючи на місці.
10. Чотирьохразово повторювати завдання.
11. Визначити ритмічні малюнки на слух.

Тема 3: Еталон постави та ходи

Тема: Еталон постави та ходи.

Мета: З'ясувати ознаки вірної постави та ходи та які бувають помилки.

Завдання:

12. Спостерігати за людьми (за їх поставою і ходом).
13. Працювати над створенням еталону постави.
14. виправити індивідуальні помилки у поставі.
15. Слідкувати за своєю статуєю.
16. Пропрацювати недоліки постави та зрозуміти свої відчуття та різницю між недоліками та еталоном постави.
17. Працювати над еталоном ходи.
18. виправити індивідуальні помилки у ході.
19. Працювати з недоліками ходи, намагаючись відчути та зрозуміти свої відчуття та різницю між недоліками та еталоном ходи.
20. Працювати над положеннями тіла, коли сидимо.
21. Творче завдання: взяти з драматичного твору персонажа(або придумати для себе образ) і знайти пластику цього персонажа (поставу та ходу).

Тема 4: Координація рухів

Тема: Координація рухів.

Мета: Навчитися координувати рухи рук та ніг.

Завдання:

22. Виконувати вправи на координацію.
23. Виконувати вправи на поєднання рухів рук та ніг.
24. Утримувати заданий музичний метр.
25. Відпрацьовувати вправи у різних темпах, зберігаючи пластичну схему.
26. Розвивати точність рухів.
27. Напрацьовувати багатопланову увагу.

Тема 5: М'язова свобода

Мета: М'язова свобода.

Мета: Навчитися звільняти м'язи від зайвого напруження.

Завдання:

28. Виконувати вправи на м'язову свободу.
29. Слідкувати за власними м'язовими відчуттями.
30. Розвивати вміння контролювати м'язове напруження.
31. Розвивати точність рухів.

Тема 6: Уміння орієнтуватися у часі та просторі

Тема: Уміння орієнтуватися у часі та просторі.

Мета: Навчитися орієнтуватися у часі та просторі.

Завдання:

32. При виконанні вправ зберігати пластичний малюнок (або пластичну схему) вправи.
33. Виконувати вправи у різних напрямках.
34. Виконувати вправи, прискорюючи або уповільнюючи їх виконання.
35. Продовжувати напрацьовувати багатопланову увагу.
36. Продовжувати працювати над поставою та ходою.

Тема 7: Канон

Тема: Канон в русі.

Мета: Навчитися виконувати вправу каноном.

Завдання:

37. Розвивати точність рухів.
38. Вивчити пластичний малюнок та довести його виконання до автоматизму.
39. Виконувати вправу каноном.
40. Розвивати вміння зосереджуватись на тому, *що* та *як* робиш.
41. Продовжувати напрацьовувати багатопланову увагу.

42. Розвивати відчуття партнерів.

Тема 8: Ансамблевість в русі

Тема: Ансамблевість в русі.

Мета: Зрозуміти, що таке ансамблевість в русі.

Завдання:

43. Розвивати точність рухів.
44. Розвивати відчуття партнерів.
45. Розвивати злагодженість рухів з партнерами.
46. Продовжувати напрацьовувати багатопланову увагу.

Тема 9: Мовно-рухова координація

Тема: Мовно-рухова координація.

Мета: Навчитися поєднувати мови з рухами.

Завдання:

47. Виконувати вправи на поєднання мови з рухами.
48. Намагатися зберегти ритмічну структуру вправи.
49. Продовжувати напрацьовувати багатопланову увагу.
50. При виконанні вправ зберігати пластичний малюнок (або пластичну схему) вправи.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Розподіл на теми носить рекомендований характер, він може змінюватися та залежить, перш за все, від індивідуальних якостей кожного студента та навчальної групи в цілому. Така варіативність дає викладачеві змогу перерозподіляти обсяг та зміст учбового матеріалу, кількість годин, потрібних для оволодіння студентами навчальної програми. Всі вправи навчальної дисципліни є засобом тренінгу, що формує постійний процес розвитку та вдосконалення необхідних професійних якостей, умінь та навичок.

Виховання сценічного ритму починається з виховання відчуття музичного ритму. Для досягнення цієї мети, необхідно дати теоретичні знання з основ музичної грамоти й впродовж занять добиватися, щоб студенти практично засвоїли теорію, відображаючи рухами тіла музичні акценти та нюанси – темп, такт, затакт, тривалості та їх співвідношення, початок музичної фрази та її кінець.

У вправах учбової дисципліни «Ритміка» рекомендовано використовувати природні та побутові рухи. Можливе використання простих танцювальних рухів з нескладною технікою виконання. Також у процесі навчання використовуються: прості розміри, такі як 2/4 та 3/4; складні розміри, такі як 4/4 та 6/4; тривалості від цілої до восьмої. При вивченні теми «Ритмічний малюнок» не треба брати музичні приклади більше 8 тактів. Усі вправи рекомендовано вивчати послідовно:

- отримавши завдання (зі словесного опису), **прослухати** музичний матеріал, визначаючи темп, характер, музичний розмір;
- **проспівати** отримане завдання;
- **відплескати** завдання у долоні;
- виконати завдання, рухаючись кроками або бігцем («**прокрокувати**»).

Після чотирьохразового виконання отриманого завдання необхідно визначити розмір, кількість тактів у музичному прикладі, ритмічний малюнок в кожному з тактів, а потім, під час тренінгу, виконати завдання, пам'ятаючи його, без музичного супроводу.

З метою **тренінгу пластичності** необхідно постійно ускладнювати вправи. Можна змінювати час та напрям виконання, вносячи темпо-ритмічні зміни, тобто використовуючи зміну темпу, характеру, динамічних відтінків, зміну партнерів. Тренінг пластичності як постійного пристосування до обставин, які змінюються увесь час, дуже важливий. Безглузде виконання вивчених форм може призвести до виникнення «штампу» - це «форма, яка забула свій зміст». Наприкінці року під час іспиту повинна бути не просто демонстрація вивчених форм, а органічне існування з виконанням акторського завдання.

Необхідно зупинитися на двох видах тренінгу:

- розвиток уваги студентів;
- робота над виправленням індивідуальних помилок.

Розвиток уваги

З перших кроків студентів необхідно вчитися керувати своїми рухами. Виконання нових, невідомих рухів, вправ та завдань завжди потребує концентрації уваги та координації. Особливо важко їх виконати зі словесного опису, тобто без показу рухів.

Вправи на увагу розраховані на розвиток у студентів постійної готовності до виконання нових завдань та формування вміння перемикає свою увагу з одного завдання на інше. Також вони допомагають формувати довільну увагу, яка необхідна на перших етапах засвоєння техніки, що дозволяє усвідомити виконані рухи. Деякі вправи розраховані на активну та швидку організацію початку занять.

Робота над виправленням індивідуальних помилок

Студенти потребують навчання та удосконалення еталону постави та ходи. Така робота повинна проводитися самостійно студентами. Важливо, щоб ця робота була не випадковою, а постійною, систематичною, щоденною. Неможливо навчити – можна навчитися. Студентам необхідно помічати свої помилки та свідомо їх виправляти, створюючи правильну навичку. Тільки звична техніка може проявитися в діях на сцені.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема	Кільк. годин
1	Тема 1. Засоби музичної виразності.	8
2	Тема 2. Ритмічний малюнок. Такт.	14
3	Тема 3. Еталон постави та ходи.	14
4	Тема 4. Координація рухів.	16
5	Тема 5. М'язова свобода.	20
6	Тема 6. Уміння орієнтуватися у часі і просторі.	20
7	Тема 7. Канон в русі.	20
8	Тема 8. Ансамблевість в русі.	20
9	Тема 9. Мовно-рухова координація.	20
	Разом	152

7. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Оскільки учбового матеріалу дуже багато, а часу для відпрацювання дуже мало, основне навантаження для вдосконалення техніки лягає на самостійну роботу студента. Саме в ній перевіряється відповідальність студента, вміння працювати над собою та над створенням точного фізичного руху.

Головна мета самостійної роботи – це відпрацювання, вдосконалення технічного виконання вправ, доведення їх до автоматичного виконання з наступним підключенням мови та вокалу, а наприкінці – акторського завдання.

Студентові потрібно:

- якомога точніше запам'ятовувати ритмічний малюнок та поєднувати його з рухом;
- чітко повторювати завдання через слово як постановка задач-команд для свого тіла;
- підключаючи внутрішній монолог та внутрішнє бачення, повторювати в думках техніку виконання рухів (в майбутньому – схему усієї вправи);
- обов'язково повторювати вправу практично, створюючи м'язову пам'ять на новий рух;
- правильно координувати рухи ніг та рук, добиваючись поступового збільшення темпу;
- виконувати вправу у різних темпах (повільному, помірному або у швидкому), зберігаючи заданий музичний метр та пластичний малюнок;

- уважно прослуховувати музичний матеріал та координувати мовлення з рухами;
- вчитися відрізняти м'язові відчуття при вірному та невірному виконанні рухів;
- контролювати м'язову напругу;
- при практичному виконанні намагатися побачити внутрішнім зором своє тіло;
- вчитися розподіляти себе у просторі і часі;
- вміти побачити свою помилку та виправити її, добиваючись точного виконання.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

1. Назвати засоби музичної виразності, дати кожному визначення.
2. Дати визначення метру.
3. Музичні розміри – які існують; чим відрізняються від метру.
4. Дати визначення ритму.
5. Музичні тривалості.
6. Що таке ритмічний малюнок, такт?
7. Вміти скласти ритмічний малюнок на декілька тактів у заданому розмірі.
8. Основні ознаки вірної постави.
9. Основні недоліки постави.
10. Основні ознаки вірної ходи.
11. Основні недоліки ходи.
12. Що таке «внутрішнє бачення»?
13. Чотирьохразове повторення завдання – як виконується і яка мета.
14. М'язова свобода – дати визначення; пояснити як вона напрацьовується.
15. Що означає «розподілити себе у просторі»?
16. Координація рухів – дати визначення, пояснити як її напрацювати.
17. Що таке «багатопланова увага»?
18. Що таке мовно-рухова координація?
19. Вміти зробити стислий образний та змістовний аналіз музичного прикладу.
20. Що таке «ансамблевість в русі»?
21. Пластичність – дати визначення; чим відрізняється від поняття «пластика».
22. Пояснити поняття «відчуття партнера».

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою рубіжних етапів контролю форміусного опитування та практичного виконання тем курсу. Оцінка залежить від якості виконання завдань самостійної роботи студентів.

Завданням оцінювання є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу, здатності опанувати пластичну техніку вправ та довести її до автоматичного виконання.

Студент повинен вільно орієнтується в поняттях дисципліни, а також застосовувати їх практично; безпомилково виконувати пластичний малюнок; координувати та контролювати м'язове напруження; правильно виконати всі практичні завдання; вміти самостійно відпрацьовувати техніку вправ; легко виконувати нові акторські завдання, не втрачаючи пластичної техніки виконання (зберігаючи встановлену техніку виконання).

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Комплексна система пластичного виховання актора: Ритміка» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової кредиту та включає: а) систематичне відвідування занять; б) активність роботи на практичних заняттях; в) вчасне виконання завдань; г) успішні результати тренінгу; д) оцінки за відповіді на заняттях, е) оцінки за виконання усіх завдань самостійної роботи; е) якість виконання техніки.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер теми
1	Робочі програми	1-9
2	Силабус	1-9
3	Презентації	1-9
4	Аудиторія (спеціальний зал для занять)	1-9
5	Фортепіано	1-9
6	Фізична присутність партнерів (це групові заняття – до 16 студентів в одній групі)	1-9

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Комплексна система пластичного виховання актора: ритміка, основи сценічного руху, сценічне фехтування: програма та навч.-метод. матеріали для практ. занять та самост. роботи студентів 1-4 курсів, галузь знань 02 "Культура і мистецтво", спец. 026 "Сцен. мистецтво", спеціалізація "Актор драм. театру та кіно", кваліфікація бакалавр / уклад. Ігнат'єва Н. М. Харків: ХДАК, 2017

Допоміжна

2. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ : Мистецтво, 1987. 187 с.
3. Брехт Б. Про мистецтво театру : збірка. Київ : Мистецтво, 1977. 244 с.
4. Брокетт О. Г. Історія театру : посібник. Львів : Літопис, 2014
5. Брук Пітер. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / Перекл. з англ. Я. Винницької та О. Матвієнко, післямова Б. Козака. Львів, 2005.
6. Гротовський Е. Театр. Ритуал. Перформер. Львів, 1999. 187с.
7. Ігнат'єва, Н. М. Актор - практична професія // Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених. (18-19 квіт. 2019 року) Харків : ХДАК, 2019. С. 239-240.
8. Ігнат'єва, Н. М. Значення акторської пластики в сучасному театрі // Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених. (20-21 квіт. 2017 року) Харків : ХДАК, 2017. С. 185-186.
9. Ігнат'єва, Н. М. Значення жесту в театрі // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. Харків, 2019. Вип. 63. С. 152-158.
URL:<https://doi.org/10.31516/2410-5325.063.14>
10. Ігнат'єва Н. М. Тренінг у процесі занять зі сценічного руху // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. Харків, 2022. Вип. 76. С. 139-143.
URL:<https://doi.org/10.31516/2410-5325.076.15>

11. Ігнат'єва, Н. М. Усвідомленість власного тіла - фундамент роботи над пластичною виразністю майбутнього актора // Соціально-гуманітарний вісник : зб. наук. пр. Харків, 2017. Вип. 16. С. 65-69.
12. Історія українського театру. У 3 т. / Л. Барабан та ін. ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ, 2009. 876 с.
13. Корифеї українського театру: Збірник / Упоряд., вступ., приміт. І. О. Волошина. – К.: Мистецтво, 1982. 309 с.
14. Корнієнко Н. М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Факт, 1998. 469 с.
15. Крег Г. Про мистецтво театру. Київ : Мистецтво, 1974. 320 с.
16. Курбас Л. Березіль: Із творчої спадщини / упоряд. і прим. М. Лабінського. Київ : Дніпро, 1988. 518 с.
17. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський; за ред. М. Москаленко. Київ : Основи, 2001. 917 с.
18. Старостін Ю. Сценічний рух як складова професійної підготовки актора // Наук. вісн. Київ. нац. універ. театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ, 2019. Вип. 24. С. 75-78. URL: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.24.2019.183908>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К.С. Станіславського <http://mtlib.org.ua/>
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка <https://korolenko.kharkov.com/>

Навчальне видання

**КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА ПЛАСТИЧНОГО ВИХОВАННЯ АКТОРА:
РИТМІКА**

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності
026 «Сценічне мистецтво»,
ОП «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно»

Укладач:

Ігнат'єва Наталія Михайлівна, викладач

В авторській редакції

Комп'ютерний набір Н. Ігнат'єва

Комп'ютерна верстка

План 2023

Підписано до друку _____ 2023 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф
Ум. друк. арк. _____ Тираж 100. Зам № _____

ХДАК, 61057, Харків -57, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК